

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: +420 286 840 129

E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Hodnocení ekonomické situace a materiálních životních podmínek v středoevropském srovnání – léto 2015

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v15-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>8. – 15. 6. 2015</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1022</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>238</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace rozhovorů PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>EV.10, EV.11, EU.33, EU.34</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>24. září 2015</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V červnu 2015 CVVM zjišťovalo, jak občané hodnotí materiální životní podmínky svých domácností a ekonomickou situaci v zemi. Pod zastřešením CEORG¹ byl výzkum na toto téma realizován též v Polsku², v Maďarsku³ a na Slovensku⁴.

¹ CEORG [The Central European Opinion Research Group] zahrnuje tři instituce zabývající se výzkumem veřejného mínění v ČR [CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i. - Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR], v Maďarsku [TÁRKI - Társadalomkutató Intézet és Társadalomkutató Informatikai Egyesülés] a v Polsku [CBOS - Centrum Badania Opinii Społecznej]. S CEORG pravidelně spolupracuje i slovenská agentura FOCUS.

² V Polsku šetření proběhlo ve dnech 11. až 17. 6. 2015 na reprezentativním souboru 1011 respondentů ve věku od 18 let.

³ V Maďarsku proběhl sběr dat v termínu od 17. do 24. 7. 2015 na reprezentativním souboru 1001 respondentů ve věku od 18 let.

⁴ Na Slovensku sběr dat realizovala agentura FOCUS ve dnech od 1. do 9. 9. 2015. Dotazováno bylo 1003 respondentů ve věku od 18 let.

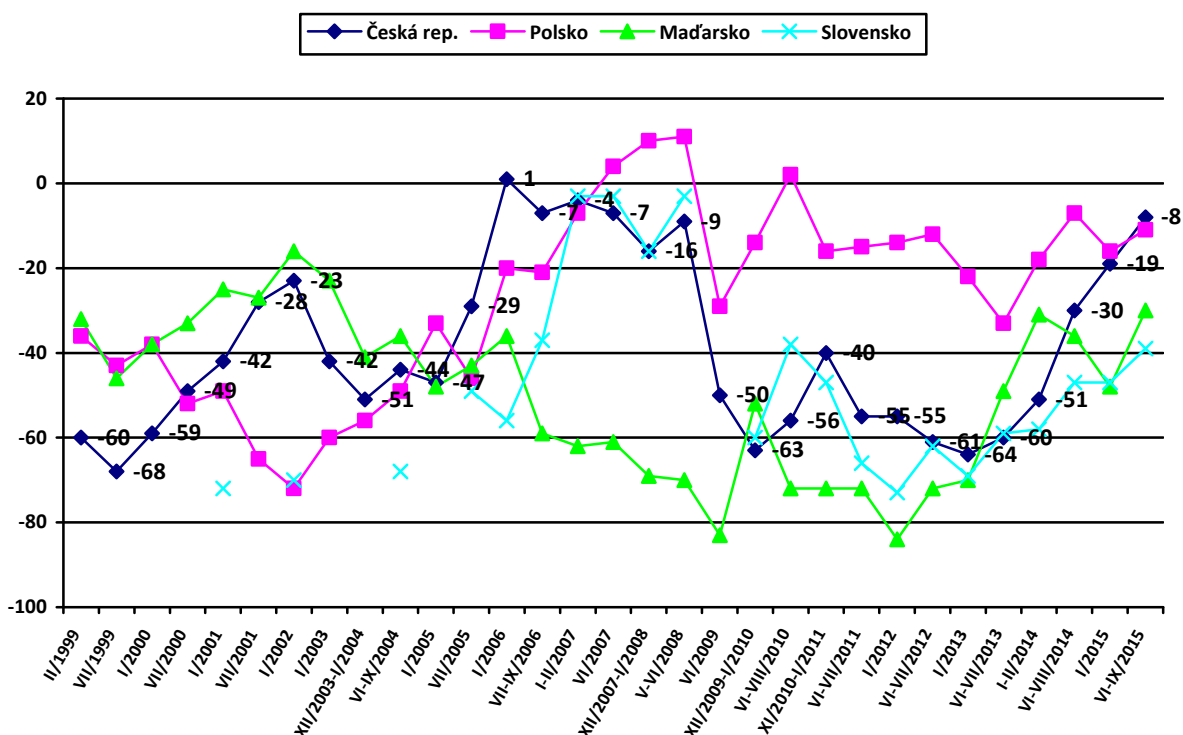
Tabulka 1: Hodnocení současné ekonomické situace (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi dobrá	1	1	0	1
dobrá	22	23	12	12
ani dobrá, ani špatná	43	37	45	34
špatná	26	28	33	38
velmi špatná	5	7	9	14
neví	3	4	1	1

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 8. - 15. 6. 2015, 1022 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor; Polsko - CBOS, 11. - 17. 6. 2015, 1011 respondentů starších 18 let; Maďarsko - TÁRKI, 17. - 24. 7. 2015, 1001 respondentů starších 18 let; Slovensko - FOCUS, 1. - 9. 9. 2015, 1003 respondentů starších 18 let.

Graf 1: Hodnocení současné ekonomické situace – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“ a součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost*; Polsko - CBOS; Maďarsko - TÁRKI; Slovensko - FOCUS.

První otázka se týkala toho, jak respondenti vidí ekonomickou situaci své země.⁵ Jak ukazují výsledky zachycené v tabulce 1 a v grafu 1, ve všech střeoevropských zemích zapojených do výzkumu respondenti hodnotí současnou ekonomickou situaci častěji negativně než pozitivně. V případě České republiky, kde hodnocení dopadlo relativně nejlépe, podíl nepříznivého hodnocení dosahoval necelé třetiny (31 %), zatímco necelá čtvrtina (23 %) české veřejnosti hodnotila ekonomickou situaci ve své zemi naopak příznivě, takže rozdíl činil 8 procentních bodů. Na druhém místě s nepatrným odstupem za Českou republikou skončilo Polsko, kde podíl nepříznivého hodnocení ekonomické situace mírně převýšil třetinu (35 %) a podíl pozitivního hodnocení se rovněž blížil jedné

⁵ Otázka: "Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás velmi dobrá, dobrá, ani dobrá, ani špatná, špatná, velmi špatná?"

čtvrtině (24 %) s rozdílem 11 procentních bodů. Maďari a Slováci pak hodnotí ekonomickou situaci ve své zemi zřetelně hůře než Češi a Poláci, přičemž poněkud lépe vyznívá v případě občanů Maďarska. Při vzájemně podobném podílu příznivého hodnocení mírně převyšujícím jednu desetinu (12 % v Maďarsku, 13 % na Slovensku) mezi Maďary podíl kritického hodnocení ekonomické situace dosahoval dvou pětín (42 %), zatímco mezi Slováky to byla více než polovina (52 %). Ve všech zemích se přitom hodnocení ekonomické situace od počátku roku zlepšilo, nejvíce pak v Maďarsku.

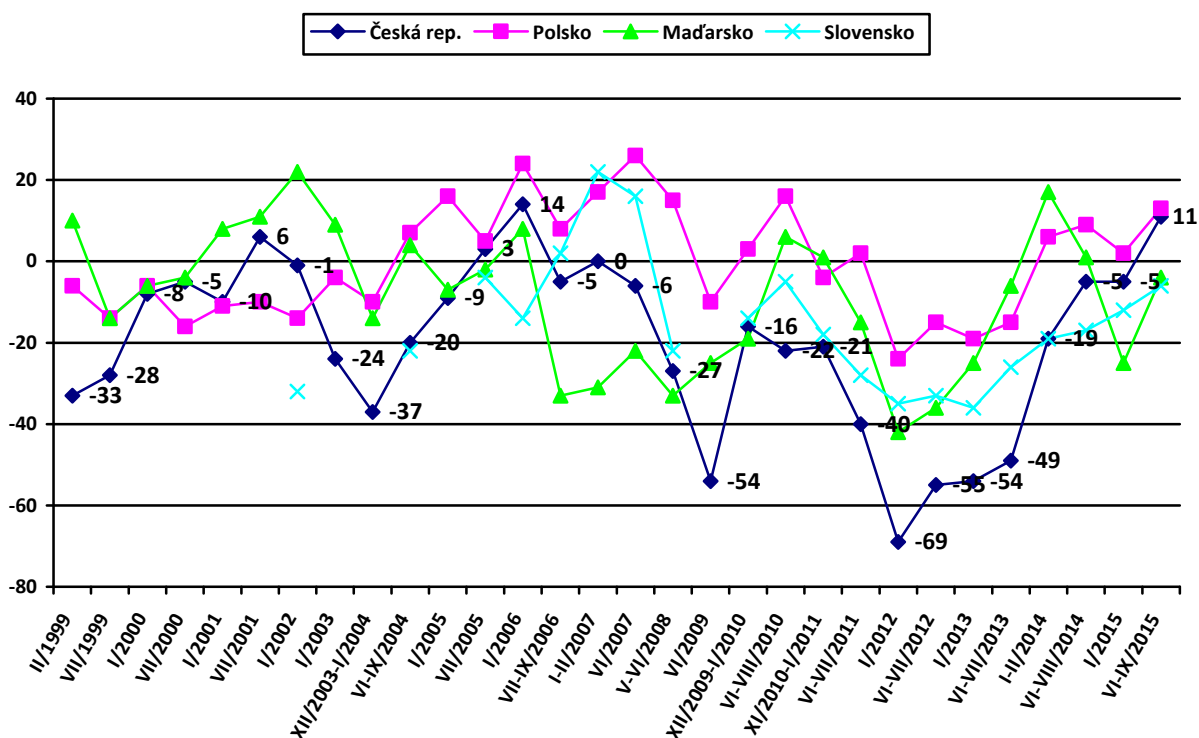
Tabulka 2: Očekávaný vývoj ekonomické situace (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi se zlepší	1	0	0	1
trochu se zlepší	27	24	19	18
nezmění se	48	54	54	47
trochu se zhorší	14	10	17	18
velmi se zhorší	3	1	6	7
neví	7	11	4	9

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 8. - 15. 6. 2015, 1022 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor; Polsko - CBOS, 11. - 17. 6. 2015, 1011 respondentů starších 18 let; Maďarsko - TÁRKI, 17. - 24. 7. 2015, 1001 respondentů starších 18 let; Slovensko - FOCUS, 1. - 9. 9. 2015, 1003 respondentů starších 18 let.

Graf 2: Očekávaný vývoj ekonomické situace – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“ a součtem podílů „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost*; Polsko - CBOS; Maďarsko - TÁRKI; Slovensko - FOCUS.

Očekávání budoucího ekonomického vývoje⁶ zachycené v tabulce 2 a v grafu 2 ukazuje v případě Polska a České republiky zřetelný a navzájem obdobně velký převis očekávaného zlepšení ekonomické situace nad předpokládaným zhoršením. U Poláků je přitom zaznamenán rozdíl ve prospěch pozitivních očekávání nepatrně vyšší, ačkoli čeští občané očekávají zlepšení ekonomické situace ve své zemi poněkud častěji než Poláci (28 % oproti 24 %), protože zároveň s tím Češi poněkud častěji než Poláci očekávají rovněž zhoršení ekonomické situace (17 % oproti 11 %) a polská veřejnost častěji než její český protějšek nepředpokládá žádnou změnu ekonomické situace (54 % oproti 48 %). V případě Maďarska a Slovenska naopak mírně převažují negativní očekávání nad pozitivními, když v obou zemích shodně téměř pětina (19 %) lidí předpokládá zlepšení ekonomické situace a téměř čtvrtina (23 %) v případě Maďarska a rovná čtvrtina (25 %) na Slovensku očekává její zhoršení. Ve všech zemích se přitom očekávání v tomto směru od počátku roku zlepšila, v případě ČR a v menší míře i Slovenska je zlepšování očekávání vývoje ekonomické situace v zemi soustavným trendem v průběhu posledních dvou až tří let.

Tabulka 3: Hodnocení materiálních životních podmínek domácnosti (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi dobré	4	16	1	1
dobré	37	29	18	26
ani dobré, ani špatné	41	43	48	48
špatné	14	6	24	21
velmi špatné	4	6	8	4
neví	0	0	1	0

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 8.* - 15. 6. 2015, 1022 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor; *Polsko - CBOS*, 11. - 17. 6. 2015, 1011 respondentů starších 18 let; *Maďarsko - TÁRKI*, 17. - 24. 7. 2015, 1001 respondentů starších 18 let; *Slovensko - FOCUS*, 1. - 9. 9. 2015, 1003 respondentů starších 18 let.

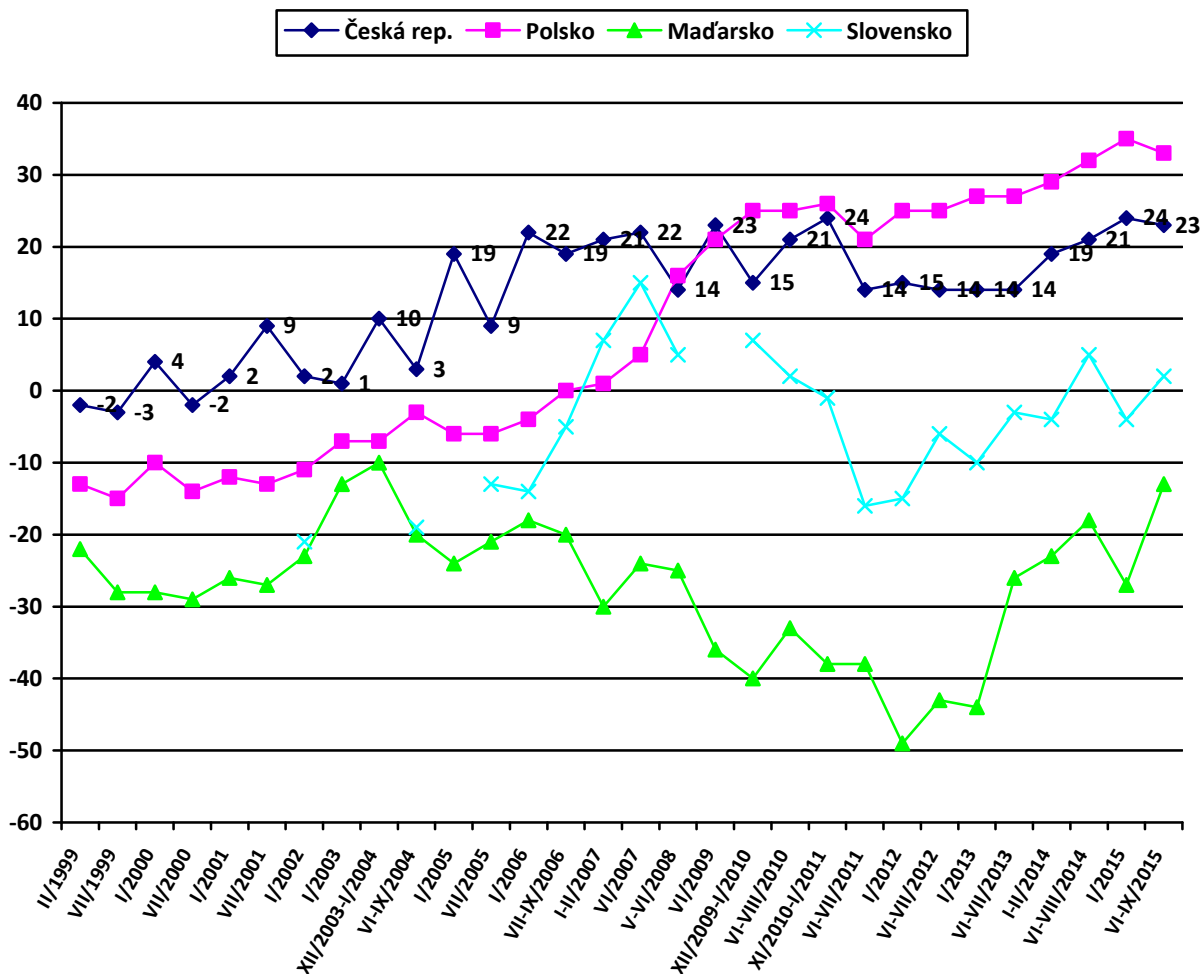
Materiální životní podmínky svých domácností⁷ hodnotí respondenti v Polsku a v ČR výrazně častěji kladně než záporně, přičemž Poláci jsou ve svých vyjádřeních poněkud optimističtější než Češi. V Polsku dosáhl podíl pozitivního hodnocení materiálních životních podmínek úrovně více než dvou pětín (45 %), zatímco negativní hodnocení bylo lehce nad úrovní jedné desetiny (12 %). Mezi českými občany pozitivní vyjádření uvedly přibližně dvě pětiny (41 %) a podíl negativních vyjádření činil necelou pětinu (18 %). Na Slovensku tentokrát pozitivní hodnocení nepatrně převážilo nad negativním, když více než čtvrtina (27 %) slovenských respondentů hodnotí materiální životní podmínky své domácnosti příznivě, zatímco negativní hodnocení bylo přesně na úrovni jedné čtvrtiny (25 %). Nejskeptičtější pohled na materiální životní podmínky svých domácností mají, a to v celém období našeho měření od roku 1999 v podstatě trvale, obyvatelé Maďarska, kde pouze necelá pětina (19 %) vidí situaci svých domácností kladně a téměř třetina (32 %) naopak záporně.

Oproti počátku roku 2015 byl v hodnocení materiálních životních podmínek domácností zaznamenán výrazný pozitivní posun v případě Maďarska a mírný pozitivní posun v případě Slovenska. V případě Polska a ČR nedošlo od posledního šetření k žádnému statisticky významnému posunu (viz graf 3).

⁶ Otázka: "Myslíte si, že ekonomická situace se v České republice v tomto roce velmi zlepší, trochu se zlepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?"

⁷ Otázka: „Jak byste hodnotil současné materiální životní podmínky Vaší domácnosti? Jako velmi dobré, spíše dobré, ani dobré, ani špatné, spíše špatné, velmi špatné?“

Graf 3: Hodnocení materiálních životních podmínek domácnosti – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi dobré“ a „dobré“ a součtem podílů „špatné“ a „velmi špatné“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost; Polsko - CBOS; Maďarsko - TÁRKI; Slovensko - FOCUS.

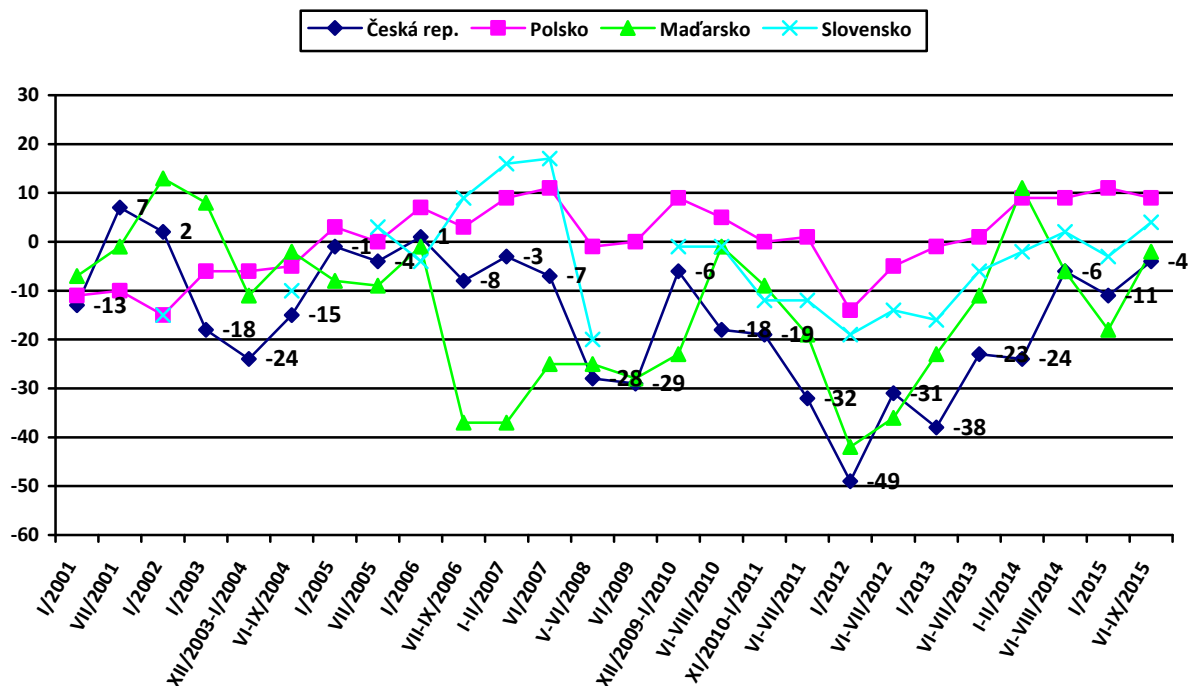
Tabulka 4: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi se zlepší	1	2	0	0
trochu se zlepší	15	18	12	17
nezmění se	60	69	68	62
trochu se zhorší	17	9	11	11
velmi se zhorší	3	2	3	2
neví	4	0	6	8

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. - 15. 6. 2015, 1022 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor; Polsko - CBOS, 11. - 17. 6. 2015, 1011 respondentů starších 18 let; Maďarsko - TÁRKI, 17. - 24. 7. 2015, 1001 respondentů starších 18 let; Slovensko - FOCUS, 1. - 9. 9. 2015, 1003 respondentů starších 18 let.

Graf 4: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“ a součtem podílů „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost; Polsko - CBOS; Maďarsko - TÁRKI; Slovensko - FOCUS.

Z hlediska budoucího vývoje materiálních podmínek⁸ se v Polsku spíše očekává zlepšení (20 %) než zhoršení (11 %) situace, i když zdaleka největší část Poláků převyšující dvě třetiny (69 %) nepředpokládá žádnou změnu, což ovšem v kontextu příznivého hodnocení současného stavu představuje spíše pozitivní výsledek. V případě Slovenska byly podíly těch, kdo očekávají zlepšení nebo naopak zhoršení materiálních životních podmínek svých domácností, téměř vyrovnané s mírným převisem pozitivních expektací (17 % zlepšení, 13 % zhoršení), přičemž více než tři pětiny (62 %) Slováků v nejbližším období neočekávají změnu v tomto ohledu. Jen o málo hůře vyznívají očekávání Maďarů a českých občanů s drobným převisem předpokládaného zhoršení (-2 procentní body u Maďarů, -4 procentní body mezi dotázanými v ČR), když mezi respondenty z Maďarska zlepšení očekává 12 % a zhoršení 14 % při zhruba dvoutřetinovém podílu (68 %) těch, kdo se změnami v tomto ohledu nepočítají, v ČR pak zlepšení materiálních životních podmínek svých domácností předpokládá 16 %, pětina (20 %) počítá se zhoršením a rovné tři pětiny (60 %) věří v zachování současného stavu. V porovnání s počátkem roku 2015 došlo v Maďarsku a v menší míře také v ČR a na Slovensku ke zlepšení v očekávaných vývoje materiálních životních podmínek vlastní domácnosti. Aktuální očekávání jsou přitom ve všech zemích výrazně lepší, než byla na počátku roku 2012 (viz graf 4).

⁸ Otázka: „Myslíte si, že se v tomto roce Vaše materiální životní podmínky velmi zlepší, trochu zlepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?“